

3

Incipit speculuz beati bernhardi
abbatis. de honestate vite.

Petis a me fili et frater quod nū
quid et nūc quid aliquē a suo puulo
re audiui petisse. Veruntē qz
istat tua deuotō exposcit cui iuste rō
nabilit' petēti aliqd negare nō possuz
Formulā honeste vite tibi breui scribo
sermone. quam in cristi amore si arde
scēs pseuerāter suaueris. pculdubio
vitā osequeris eternā. **U**t igit' ab in
teriori incipiēs: ad exteriorē hoīez ser
mo pcedat. **C**irca tui cordis puritatē
te indefinēt' studere oportet quo tot
tuis puritatis amator de? tanqz i ppa
sede sedere dignet' ibi sedē sibi tanqz
in celo collocare. **I**uxta illud **C**elū mi
hi sedes: et fra scabellū meoz. **E**t ite
rū **A**īa iusti sedes est sapiētie. **N**eces
se est g' q' circa cogitatōes tuas inten
das et iustas vt videlicet corā deo co
gitare seu meditari ptimeas qd i p
sētia hoīs merito dicere vel cogitare

23

erubesceres. **S**ciens nimirum quod sicut per
verba vel facta innotescimus homini sic
per cogitationes in circumscriptione spiritui quod quod
dicta hominibus sunt deo cogitationes. **D**ominus
enim novit cogitationes hominum quoniam vane
sunt. et sicut ei nulla invisibilis est creatu-
ra: sic nihil omnino cogitari potest quod eum la-
teat. unde apostolus. vivus est enim sermo dei
et efficax et penetrabilior omni gladio an-
tipiti perungens usque ad divisionem anime
et spiritus copagum et medullarum et discre-
torum cogitationum et intentionum cordis.

De contemplatione dei.

Propterea ergo tibi Christus in corde et nu-
quam ymago crucifixi ab animo tuo re-
cedat. **H**ic tibi sit cibum et potus dulces-
do tua et refectio tua consolatio tua mel-
tuum et desiderium. **T**ua meditatio tua
oratio vita tua ratio tua et resurrectio
tua. **S**emper cogita illum. aut positum in
presepio. aut pannis involutum. aut
in templo a parentibus presentatum.
Aut in templo audientem doctores

interrogantez qui docet omnez scien-
tiā et postea pntibz sōditū cui de iu-
re sōdit omis creatura. aut etia3 tur-
bas docētē vel solū in mōte orātē. aut
esurientē in deserto panē vite et fōtē
sapie qui pascit in lilia et implet omne
aīal bñdictōe. aut fatigatū in itinere
plurimū orātē et oībz oīa sufficient ad
mīstrātē ab angelo etiā ipsū q̄ est dul-
cedo et solatō angeloz solatōnem
recipiētez. aut ad colūnā sustentatōez
mōdi et toti3 mōdi colūnaz ligatū et fla-
gellatū. et ipsū q̄ est gloria angelorū
sp̄retū et illud sp̄utis illitū palma in fa-
cie percussū. sp̄mea corona coronatū ob
p̄brijs saturatū. ad vltimū cū iniquis
deputatū. et p̄ te in cruce pendentē
et morientem. **H**ic erit igitur Fascicu-
lus mirre dilectus tuus inter vbera
tua cōmorabitur. **E**t sic de oībz anxie-
tatibus dñi tui et amaritudinibus q̄si-
quendam Fasciculū concepti doloris
colligas vñd etiā amarū poculū et dul-
ces vt ita dixerim lacrimas confitias

Si vero aliquando ardentissimo xpi
amore succensus volueris cum apostolo
cognoscere et quod sursum sunt sapere altius
Leuabis parump oculos mentis ad vic
toriam resurgentis et ad maiestatem in glo
ria patris sedentis et regnantis: nec tamen ibi
facies moram longam. ne forte si diutius ma
iestatis fueris scrutator opprimaris a
gloria.

De superbia detestanda.

Sane ante omnia noueris te omnem ela
torem cordis iactantiam atque arrogan
tiam quam quamdam pestes et venetata animalia et
quoddam venenum animarum omnino fugere de
bere. Sciens proculdubio quod immundum
coram deo est omnis qui exaltat cor suum
Item neminem spernas nulli noceas
nulli detrahas et in christi nomine omnibus prodes
se coneris Item inferiorem ceteris at
que viliozem te non solum credas ex in
timo cordis affectu verum etiam non dicas
profecisse te nec aliquid te existimes.
Iuxta illud apostoli. Qui se existimat
aliquid esse cum nihil sit: ipse se seducit.

Ad hec sit incessus tuus maturitate ple-
nus grauis et honestus ut viz non fra-
ctis gressibus ambules aut non scapulas
dexteriorum vel sinistriorum vergendo seu
vertendo non esse erecta ceruice non promi-
nente pectore seu inclinato super humerum
capite: quod omnia leuitatem redolet aut elas-
torem ostendunt aut ypocrisis sapiunt. **I**n-
cedens stans sedens: habeto te deorsum re-
uolvens in animo tuo quod pulvis es et in pul-
uerem reuerteris. et cor sursum versum nul-
la curiositate aliquem aspicias aut respi-
cias. **T**ristitiam animi et maxime in con-
tu ostendere te decet: quando tamen hilarita-
tem permittes in facie. **I**nuatiz autem nun-
quam vultus tuus in diuersa mutetur. si coram
aliquo alicuius rei causa ut allolet aliquem
fueris compulsus in risum: non sit excus-
sus cum cachinno. **T**uis etiam curis in-
terpone gaudia. nunquam sis otiosus quando
aut legas aut aliquid de sacris scriptu-
ris vel quod certe melius est rumines
psalmos operando. **N**ihilominus inces-
sus tuus quod si fuerit inuictus ut nunquam diabolus

te ex occupatuz inueniat. multa enim
mala docuit otiositas. **N**illas vero scri
pturas libetis legas: precipue q̄ tuā de
uotōez magis inflāmauerint q̄z q̄ alli
tiūt intellectū. **I**ntellige q̄ dico dabit
tibi dom̄m intellectū si in sēsu cogita
ueris circūspectōez dei. **E**t cū oraueris
• nō impleas aures audiētū singultibz et
suspirijs. s̄ intēde dñm deū tuū in cu
bili cordis. p̄derit tñ ad cōpūctōnez
habēdā si ita semotus fueris vel puras
manus eleuādo. si etiā tuiiphi vocē aus
dire potueris nōnunq̄z ad subleuādā
intētōem in celū inspicias vt ibi sit cor
tuū vbi xp̄s est in dextra dei sedens.
Ab orōne reuertaris ad lectōez et ite
rū si lectio in te fastidiū s̄mouerit ad
orationem puocet. **C**onsortia iuuenū
maxime qui imbarbes sunt quātū con
uenienter potes deuota. **S**icut ad cru
cem sic ad cibum accedas. nunquā ali
cui oculos in fatiem defigas. nunq̄z
voluptate: sed necessitate pascaris.
Et fames non sapor puocet appetitū

singularitatez fuge. comunitate esto
cōtent⁹ sciēs qz caro pascēda est ⁊ ex
tinguēda sūt vitia. s; qñ tibi aliqđ sup
appomīt tanqz diuinit⁹ pcuratū: illud
accipe: h; tñ in aīo ⁊ sēp in volūtate
tua sit magis alteri apponere qz retine
re. **P**one prudētie tue modū ne tibi sa
piēs videaris sēp ⁊ vbiqz atz in oībz
opibz tuis time: ne forte excedas in
aliquo. **H**ic beat⁹ job ait. verebar oīa
opa mea: sciēs qz parcis delinquenti.
Cū aut ad stratū lassus deueneris: te
honestissime iacēdo sponas. nec supi
nāceas nec genua leuādo calcaneos
iūgas ad tibias. qz si luxurie te pōpa
cōcullerit: recordare dilectū tuū posis
tū sup lectū doloris ⁊ vniuersū stratū
ei⁹ vñ in ifirmitate. **H**ec dices in cor
de tuo. de⁹ me⁹ pēdet in patibulo ⁊
ego voluptati operā dabo. sicqz inuo
cato ex toto corde noīe saluatoris: ge
mēdo ⁊ sepe geminādo h; noī salutis:
cessabit q̄llatio. rumīna in te psalmos
donec sompn⁹ occupet: vt in sompno

sompnies te psalmos dicere. **C**um su-
reueris ad vigilias lauda creatore tuu
ex oibz viribz tuis et ad laudem creato-
ris et redemptoris tui exalta in altitu-
dine vocem tuam. **I**n ostremo purissimus
christi habeto amore nihil propter christum aut quod
est propter ipsum aut quod est propter ipsum non est ama-
re memeto. **P**rolixus quibus putavi scri-
psi tibi quod ipse agere nego in te adimple-
re me reputas et optas quod mihi dees-
se cognosco. quod profectus tuus gaudium est
mihi: et corona mea in domino deo meo.
Si quando assistitis tedio iuxta lapidem quo
lauantur corpora mortuorum te dispone me-
ditando et diligenter cogita quomodo tracten-
tur vsu sepeliendi nunc in tergum nunc in
faciem versantur quomodo nutet caput cadant
brachia rigent crura iacent tibie quomodo
induantur consueant deferantur humandi quo-
modo componantur in tumulo quomodo puluere
contegantur quomodo vorantur a vermibus qui pu-
trefactio. **S**ummaque tibi sit presidia
meditatio mortis assidua. hanc vbi-
cunque fueris aut perreueris tecum porta

et in eternum non peribis.

ExPLICIT SPECULUM BERNHARDI ABBATIS
DE HONESTATE VITE. **I**NCIPIUNT
OCTO PUNCTA: MEDIANTE QUIBUS
PUENITUR AD PERFECTIÖNEM VITE SPIRITUA
LIS EIUſDEM.

NEC OCTO SI BENE EXCOLUERIS OMNI
VIRTUTUM PERFECTIÖNEM ET CÖSUMMATIÖ
NEM PER GRATIAM DEI CÖSEQUERIS. **P**RI
MUM: VT PURE ET INTEGRO PECCATA TUA SE
PIUS CÖFITEARIS CUM MAGNO DOLORE ET PRO
POSITO NON PLUS FACIENDI. **S**ECUNDUM VT
NON FRAGARIS ADVERſitate VEL TĒPTATIÖNEM
Sed Ista in IUSTITIA ET TIMORE ET IMPARA ANI
MA TUÄ AD TĒPTATIÖNEM. **N**ON ENIM EST LOCUS
VEL RELIGIO QUI VEL QUE PERMITTIT HOMINIBUS
SINE PUGNA MILITARE ET VIVERE. **N**AM TO
TA VITA HOMINIS MILITIA EST SUPER TERRAM
DOMINUS ETIAM QUI PIE VIVERE VOLUNT IN CHRISTO PER
SECUTIÖNEM PATIENTUR. PERMITTIT ENIM TESTE BEA
TO GREGO. DOMINUS ELECTOS SUOS LACERARI